

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-07-17

Diarienummer SMF-2023-02307

Handläggare

Henrik Kytö, Zara Blidevik

Telefon: 031-368 28 68, 031-365 58 57

E-post: henrik.kyto@stadsmiljo.goteborg.se,

zara.blidevik@stadsmiljo.goteborg.se

Beräkningsgrund för avgifter för upplåtelse av offentlig plats

Förslag till beslut

I stadsmiljönämnden

1. Stadsmiljönämnden föreslår kommunfullmäktige att fastställa beräkningsgrund för avgifter för upplåtelse av offentlig plats med principen om huvud- och underkategorier, enligt bilaga 4 och 5 till stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande, som underlag till budgetförutsättningar och med tillämpning från och med 2025-01-01 och tills vidare.
2. Stadsmiljönämnden föreslår kommunfullmäktige att fastställa avgifterna för specifikt underkategorierna Torghandel period och Torghandel enstaka dag, enligt bilaga 4 och 5 till stadsmiljöförvaltningens tjänsteutlåtande med tillämpning tidigast möjligt under 2024 då kommunfullmäktiges beslut vunnit laga kraft och tills vidare.
3. Stadsmiljönämnden föreslår kommunfullmäktige att förklara uppdraget till trafiknämnden att återkomma med förslag på aktualiserat regelverk och ny konstruktion för upplåtelse och avgiftsuttag för gatumark och annan allmän platsmark (KF 2020-12-10 § 16, punkt 4) som fullgjort.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har givit trafiknämnden i uppdrag att inkomma med förslag på aktualiserat regelverk och ny konstruktion för upplåtelse och avgiftsuttag för gatumark och annan allmän platsmark (markupplåtelseavgift) (KF 2020-12-10 §16). Förslaget innebär en ny beräkningsgrund för taxan. Förslaget innebär både höjningar och sänkningar av avgiftsnivåer, en ny zonindelning och nya allmänna bestämmelser för taxans tillämpning. Beräkningsgrunden bygger på ett upplägg med huvud- och underkategorier för avgifter som möjliggör att stadsmiljönämnden genom nämndbeslut fastställer underkategorier genom att tillämpa beräkningsgrundens beståndsdelar. Det möjliggör nödvändiga anpassningar och likabehandling när nya fenomen uppstår.

Den del av förslaget som avser torghandel föreslås börja tillämpas tidigast möjligt eftersom den avgift som i praktiken debiterats under lång tid skiljer sig mycket från närmast jämförbara avgiftskategori i nu gällande taxa. Tillämpning av föreslagna avgifter för torghandel snarast möjligt gör att verksamhetsutövare inom torghandel får en mer förutsägbar och mindre volatil avgift för upplåtelsen under perioden fram till 2025-01-01 då förslaget annars skulle trätt i kraft i sin helhet.

Avgift för analog reklam lämnas i förslaget oförändrad och regleras därmed fortsatt av beslut KF 2021-03-25 § 17 eftersom beslutet i praktiken har en successiv implementering till 2026 utan behov av justering.

Beräkningsgrund för avgifter för upplåtelser av offentlig plats ska enligt avgiftslagen (Lag 1957:259) beslutas av kommunfullmäktige.

Bedömning ur ekonomisk dimension

En ny beräkningsgrund för avgifter för upplåtelser av offentlig plats påverkar ekonomin för både enskilda tillståndsinnehavare, stadsmiljönämnden och andra kommunala nämnder och verksamheter. Viktigt att uppmärksamma i detta ärende är att förslaget innebär just en *helt ny* beräkningsgrund avsedd att gälla under lång tid med indexreglering enligt konsumentprisindex. Det är alltså inte endast en mindre revidering av nu gällande taxa som föreslås. Nya avgiftskategorier, ny zonindelning, och nya allmänna bestämmelser för tillämpning av taxan föreslås. Det, tillsammans med begränsat systemstöd för att bryta ut viktiga parametrar i debiteringen historiskt i syfte att simulera påverkan för förslaget, gör den ekonomiska konsekvensbeskrivningen komplex i detta ärende. Störst osäkerhetsfaktor oavsett föreslagen taxa i sammanhanget, är dock utvecklingen framgent gällande anspråket att nyttja offentlig plats för olika ändamål. Viker ”efterfrågan” på upplåtelser i staden för exempelvis byggbelamringar eller uteserveringar, ger det betydligt större ekonomisk påverkan än vad detta förslag på ny beräkningsgrund genererar.

För enskilda tillståndsinnehavare beräknas föreslagen taxa innebära betydligt höjda avgifter jämfört med idag för icke tillgänglighetsanpassade byggetableringar (höjning med cirka 71 procent). Samtidigt innebär förslaget en sänkt avgift för tillgänglighetsanpassad byggställning (sänkning med cirka 14 procent). Med ej tillgänglighetsanpassade byggetableringar avses helt belamrade ytor. Med tillgänglighetsanpassad byggställning avses byggställning med gångtunnel eller liknande som utformats enligt förvaltningens vid var tid gällande regler eller villkor för vad som räknas som tillgänglighetsanpassat. Vidare beräknas vissa enskilda tillståndsinnehavare inom kategorin försäljningsbyggnader påverkas med betydligt höjda *eller* sänkta avgiftsnivåer. Detta beror på att beräkningsgrund idag saknas för ändamålet vilket innebär problem och osäkerhet utifrån flera perspektiv, inte minst likabehandlingsperspektivet. En tydligt beslutad beräkningsgrund för kategorin är därför helt nödvändig. För att hantera kraftiga avgiftshöjningar i enskilda fall i praktiken inom kategorin föreslås i de allmänna bestämmelserna en successiv implementering i de fall där föreslagen beräkningsgrund innebär kraftiga höjningar (mer än 20 procent) för redan befintliga försäljningsbyggnader.

Även andra typer av försäljningsärenden får för enskilda tillståndsinnehavare en förändrad avgiftsnivå än den som i praktiken debiterats idag på grund av att tydligt beslutad avgift saknas. För mobil måltidsförsäljning, så kallade food trucks, innebär förslaget cirka 13 procent högre avgift än den som i praktiken tillämpas idag, och för torghandeln innebär förslaget både höjda och sänkta avgifter jämfört med de nivåer som länge tillämpats i praktiken.

Inom kategorin uteserveringar innebär föreslagen ny zonindelning den största påverkan för enskilda tillståndsinnehavare. Som konsekvens av föreslagen zonindelning kan enskild tillståndsinnehavare påverkas genom att ”flyttas” till en högre avgiftsnivå än tidigare zonindelning innebar. I övrigt innebär föreslagen taxa mindre höjningar för

tillståndsinnehavare i tre av de fyra avgiftszonerna, A-C, och något sänkt avgift för tillståndsinnehavare i ytterzonen D inom kategorin uteserveringar.

Inom evenemangskategorin innebär föreslagen taxa att mycket små evenemang till ytan får en lägre avgift än idag, medan större evenemang får en något högre högsta avgift.

Inom kategorin oregistrerade fordon (elsparkcyklar och liknande) innebär föreslagen taxa, i och med att kategorin föreslås få zonindelning likt övriga kategorier, lägre avgift för enskild tillståndsinnehavare än idag i stadens *ytterzoner* (avgiften för de mest centrala delarna av staden föreslås lämnas oförändrad). I ytterzonerna sker inte upplåtelser inom kategorin i större omfattning idag. Föreslagen lägre avgift förväntas öka anspråket på upplåtelse av offentlig plats för uthyrning av oregistrerade fordon i stadens ytterzoner vilket genererar bättre tillgång till mikromobilitetstjänster för göteborgarna.

För andra kommunala nämnder och kommunala bolag beräknas föreslagen taxa innebära samma ekonomiska påverkan som beskrivs för enskilda tillståndsinnehavare ovan. Undantaget är när Göteborgs Stad är byggherre och tillståndsinnehavare är någon av Göteborgs Stads förvaltningar eller av dem anlitad entreprenör, och tillståndet gäller ändamålet utbyggnad eller underhåll av gatu-, spår- eller parkmark. Då blir upplåtelsen avgiftsfri vilket innebär en sänkning av avgiften för byggetablering för Göteborgs Spårvägar AB med 100 procent. Samma nedsättningsgrund innebär ingen större förändring för de investerings-, och reinvesteringsprojekt som tidigare genomfördes av trafikkontoret och som efter årsskiftet 2022/23 flyttats till nya förvaltningar. Anledningen är att nedsättningsgrunden i praktiken tidigare tillämpats internt för trafikkontorets projekt för att undvika interndebitering. Denna nedsättningsgrund är i linje med jämförbara städers hantering av avgiftsuttag inom staden och bedöms effektivisera stadens samlade stadsutvecklingsprocess.

För stadsmiljönämnden beräknas föreslagen taxa innebära ökade intäkter för med cirka 27 procent, eller 15 miljoner kronor utifrån 2023 års budgeterade intäkter för upplåtelse av offentlig plats. Viktigt i sammanhanget är dock att anspråket eller "efterfrågan" på upplåtelser av offentlig plats i *betydligt större omfattning* påverkar stadsmiljönämndens intäkter än förändringarna i detta förslag. Uppskattningen utgår ifrån 2019 års anspråk på nyttjande av offentlig plats, eftersom det var sista jämförbara år innan pandemin då avgifter tillfälligt sattes ner i olika omfattning som stödåtgärd under olika perioder efter en beslut i kommunfullmäktige.

Bedömning ur ekologisk dimension

Införandet av en avgiftskategori för stadsodling bedöms kunna bidra positivt till den ekologiska dimensionen beroende på hur tillståndskategorin tillämpas i praktiken. Tydlig avgiftsnivå för ändamålet (begränsat till icke-kommersiell odling) möjliggör ett utvecklingsarbete gentemot allmänheten som kan bedrivas i syfte att möjliggöra mer grönska, lokala engagemang i odlingar och liknande och därmed vinster utifrån det ekologiska perspektivet.

Även fastställandet av underkategorierna för olika typer av ladd-anläggningar till huvudkategorin anläggningsrelaterade upplåtelser kan, beroende på tillämpning av upplåtelseypen, bli en bidragande del i den gröna omställningen. Idag har tydligt beslutad avgift för ändamålet saknats vilket inte hindrat enstaka upplåtelser för ladd-anläggningar, men som bidragit till otydlighet kring vad som gäller.

Beräkningsgrund för avgifter för upplåtelser av offentlig plats bedöms i övrigt inte påverka den ekologiska dimensionen i någon nämnvärd omfattning.

Störst påverkan på den ekologiska dimensionen vad gäller upplåtelse av offentlig plats ges istället i stadens möjlighet att ställa villkor i de yttranden som avges till polismyndigheten. Villkoren staden ställer måste gälla för tillståndet om polismyndigheten sedan upplåter marken. I stadens yttranden ställs till exempel krav gällande återställande av ytan och försiktighetsåtgärder kopplat till träd och annan växtlighet som finns på den offentliga platsen som upplåts. Staden har även möjlighet att avstyrka upplåtelser i de fall det anses olämpligt av ekologiska skäl att upplåta marken.

Bedömning ur social dimension

Att zonsystem föreslås införas för samtliga avgiftskategorier innebär att en många gånger lägre avgift än idag skulle debiteras för upplåtelser i stadens ytterområden. Detta bedöms bidra positivt till ytterområdena i form av potentiellt större aktivisering genom upplåtelse av offentlig plats för till exempel evenemang, tillfällig försäljning och liknande. Införandet av en avgift som möjliggör exempelvis uthyrningsskåp för utrustning för social aktivitet och avgift för iordningsställd aktivitetsyta för allmänheten, kan också bidra positivt till den sociala dimensionen beroende på taxans tillämpning i praktiken.

Avgiftslagen (Lag 1957:259) ger möjlighet för kommunen att låta sociala aspekter vara en del av beräkningsgrunden. I föreslagen taxa tar detta sig uttryck i flera av nedsättningsgrunderna inom kategorierna evenemang och försäljningsärenden. Detta ger möjligheter för föreningslivet, skolklasser, lokala grannskap och liknande att till en väldigt låg avgift eller helt avgiftsfritt, nyttja offentlig plats för ändamål kopplat till deras verksamhet och/eller finansiering. Exempel är kostnadsfri upplåtelse för försäljning för skolklasser som samlar in medel för klassaktivitet, samt för helt kostnadsfria evenemang riktade till barn och ungdom. I praktiken har flera av dessa evenemang inte debiterats någon nämnvärd avgift tidigare, men tydlighet i beräkningsgrund har till skillnad från i Stockholm och Malmö saknats i Göteborgs nuvarande beräkningsgrund. Tydliga nedsättningsgrunder möjliggör transparent och rättssäker debitering. I och med stadens möjlighet att förena yttrandet till polismyndigheten med villkor, kan villkor som minimerar kommunens kostnader med anledning av upplåtelsen tillämpas för både kostnadsfria och avgiftsdebiterade evenemang.

Nya avgiftskategorier såsom stadsodling, utsmyckning av stadsrummet med mera möjliggör också tydlighet kring hur offentlig plats kan upplåtas för att bidra till trivsel och aktivisering i stadens alla delar. Idag finns i praktiken denna typ av upplåtelser redan, men tydlighet kring tillämpbar avgift har saknats.

Bilagor

1. Protokollsutdrag KF 2020-12-10 § 16 och handling 2020 nr 252
2. Protokollsutdrag KF 2021-03-25 § 17 och handling 2021 nr 35
3. Information om beräkningar, resonemang och jämförelse med tidigare taxa
4. Beräkningsgrund markupplåtelsetaxa
5. Beräkningsgrund markupplåtelsetaxa – zonindelning

Ärendet

Stadsmiljönämnden har på kommunfullmäktiges uppdrag tagit fram ett förslag på ny beräkningsgrund för avgifter för upplåtelse av offentlig plats. Stadsmiljönämnden föreslår att kommunfullmäktige fastställer beräkningsgrund för upplåtelse av offentlig plats med principen om huvud- och underkategorier, som budgetunderlag och med tillämpning från 2025-01-01 i enlighet med bilaga 4 och 5. Stadsmiljönämnden föreslår även att avgifter för torghandel börjar tillämpas tidigast möjligt efter att kommunfullmäktiges beslut i ärendet vunnit laga kraft för att skapa bättre förutsägbarhet för verksamhetsutövare inom torghandel som under längre tid inte debiterats enligt nu gällande taxa.

Beskrivning av ärendet

Enligt ordningslagen (Lag 1993:1617) 3 kap krävs tillstånd för annan användning av offentlig plats inom detaljplanlagt område än föreskrivet ändamål. Avgift för sådan markupplåtelse tas ut med stöd av avgiftslagen (Lag 1957:259) enligt den beräkningsgrund som fastställts av kommunfullmäktige. Vad som följer av avgiftslagen är att avgiften ska vara *”skälig med hänsyn till ändamålet med upplåtelsen, nyttjarens fördel av denna, kommunens kostnader med anledning av upplåtelsen och övriga omständigheter”*. Kommunfullmäktige har givit trafiknämnden i uppdrag att inkomma med förslag på ”aktualiserat regelverk och ny konstruktion för upplåtelse och avgiftsuttag för gatumark och annan allmän platsmark” (KF 2020-12-10 §16). Arbetet med uppdraget har efter trafiknämndens upphörande fortsatt inom stadsmiljönämnden.

Föreslagen beräkningsgrund innebär i praktiken både höjningar och sänkningar av befintliga avgiftsnivåer, en ny zonindelning, och nya allmänna bestämmelser för taxans tillämpning. Flera upplåtelsekategorier, främst inom försäljningsändamål, har saknat tydligt beslutade avgifter under en längre tid. Torghandel och försäljningsbyggnader (kiosker) är exempel på ändamål som i och med förslaget får en tydligt beslutad beräkningsgrund vilket ger förutsättningar för likabehandling och möjliggör rättssäker hantering. Tydligt beslutade avgiftsnivåer ger transparens och trygghet till både tillståndsinnehavare och handläggare inom stadsmiljöförvaltningen.

Föreslagen beräkningsgrund innebär en ny beräkningsgrund för samtliga avgifter med undantag för ändamålet analog reklam som lämnas oförändrad från beslut KF 2021-03-25 § 17. Avgiften för analog reklam är väl avvägd i befintlig utformning och under successivt införande till 2026 då stadens avtal med reklamaktören JCDecaux löper ut. Eventuell avgift för digital reklam avses föreslås först efter att riktlinjer för digital reklam upprättats och fastställts i enlighet med rekommendationen i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande 2021-02-01 DNR 0307/21 i samband med att avgift för analog reklam föreslogs för kommunfullmäktige. Arbetet med framtagande av riktlinjer för digital reklam pågår, men behöver en nystart efter NOS (ny organisation för stadsutveckling) då de olika förvaltningarnas ansvar justerats och riktlinjen behöver vara brett tillämpbar för att få önskad effekt.

Om avgiftslagen (1957:259) och tillåten konstruktion av beräkningsgrund

För kommunala verksamheter gäller som huvudregel självkostnadsprincipen (Kommunallagen 2 kap. 6 §). Den innebär att kommunerna inte får ta ut högre avgifter än vad som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som tillhandahålls. För avgifter som tas ut för tillstånd att nyttja offentlig plats med stöd av avgiftslagen (1957:259) gäller i stället att avgiften får fastställas till ett belopp som kan anses skäligt

med hänsyn till *ändamålet* med upplåtelsen, *nyttjarens fördel* av denna, *kommunens kostnader* med anledning av upplåtelsen och *övriga omständigheter*. Beräkningsgrunden fastställs av kommunfullmäktige. I avgiftslagen slås inte fast någon undre gräns för avgiftens storlek. I praktiken kan kommunen därmed avstå avgift. Den övre gränsen däremot är fastställd i lagen så till vida att avgiften ska vara skälig.

Avgiften får inte baseras på en direkt koppling till enskild verksamhets omsättning (rättsfall NJA 1963 s.84, RÅ 1959 I 65, Kammarrätten i Göteborgs dom 1995-12-29, mål nr 8022-1994). I stället ska en och samma avgift gälla för en viss typ av upplåtelser. Med andra ord gäller att generaliseringar och breda uppskattningar för en viss kategori tillståndsinnehavare är det som ska ligga till grund för beräkningsgrund, snarare än enskilda aktörers betalformåga eller prestation. Den enskildes prestation får alltså inte ge utfall på avgiftsnivån.

Tillvägagångssätt för framtagande av ny beräkningsgrund

Tidigt i arbetsprocessen med framtagande av ny beräkningsgrund konstaterades att avgiftslagens breda beståndsdelar av avgiften är utmanande att bryta ner till kronor och ören. Eftersom en helhetsöversyn skulle göras för samtliga kategorier, det vill säga hela taxan (med undantag för analog reklam), konstaterades att en bred jämförelse, så kallad ”benchmark”, med jämförbara städer nationellt som mest lämplig metod. 2021 genomfördes en omfattande datainsamling av vid då tid gällande taxebilagor och regelverk från bland annat Stockholm och Malmö. Uttalad ambition har varit att Göteborg skäligen bör ligga på en nivå mellan Stockholm och Malmö, vilket varit vägledande när befintliga avgiftskategorier reviderats och nya skapats. Eftersom avgifter inte sällan debiteras på olika sätt, är jämförelser ibland svåra. Samtidigt har kommunens frihet att konstruera taxan på för staden ändamålsenligt sätt i och med det konstaterats. Därför är föreslagen beräkningsgrund varken en kopia av Stockholms eller Malmös, utan en ny unik beräkningsgrund för Göteborg med de anpassningar, generaliseringar och detaljer kring tillämpningar som förvaltningen anser vara skäliga här.

Även vid framtagande av de allmänna bestämmelserna för taxans tillämpning, som inte funnits tydligt samlade i Göteborg i befintlig beräkningsgrund, har inspiration tagits från Stockholm, Malmö och närliggande städer till Göteborg samt kompletterats med ändamålsenliga paragrafer för just vår stad.

Huvud- och underkategorier i beräkningsgrunden

Föreslagen taxa innehåller huvudkategorier och underkategorier för praktisk tillämpning och tydlighet. Stadsmiljönämnden ges i förslaget möjlighet att utifrån särskild beräkningsgrund som fastställs i de allmänna bestämmelserna fastställa nya underkategorier, dock inte huvudkategorier. Fastställande av ytterligare underkategorier ses som en tillämpning av beräkningsgrunden. Stadsmiljönämnden kan i och med bestämmelsen *inte* ändra på beräkningsgrunden. Däremot kan taxan i och med möjligheten smidigare ”följa med” i utvecklingen utan nytt beslut i kommunfullmäktige om exempelvis en ny typ av frekvent återkommande insamlingskärl för byggmaterial kommer till stan, eller om en ny försäljningsrelaterad företeelse dyker upp som kräver en avgift per enhet eller liknande. Då kan avgiftsnivå inom huvudkategorier för byggetablering eller försäljning, tillsammans med aspekterna storlek och tid, användas för att fastställa ”enhetsavgiften”. Beräkningsgrundens zonindelning, som är tillämplig över samtliga avgiftskategorier förutom analog reklam som inte justeras, gäller då för de fastställda avgifterna. Justeringar av zonindelningen ses till skillnad från fastställande av

underkategori som en justering av beräkningsgrunden, vilket gör att sådan förändring endast kan ske genom beslut i kommunfullmäktige.

Ny gemensam zonindelning

Zonindelning är i praktiken ett sätt, utöver avgiftskategorier, att hantera de beståndsdelar som avgiftslagen föreskriver på ett ändamålsenligt sätt. Zonindelningen är en avgörande del av beräkningsgrunden och tar in aspekter såsom antaganden om nyttjarens fördel med anledning av upplåtelsen (som förutsätts vara högre mer centralt än mindre centralt), trafikintensitet, gångflöden och liknande.

Föreslagen zonindelning A-D ersätter tidigare zonindelningar för samtliga huvudkategorier förutom analog reklam. Det innebär att vissa avgiftskategorier går från två zoner till fyra, eller från tre till fyra. Vid jämförelse med andra städers taxor har konstaterats att Göteborgs befintliga *olika* zonsystem för olika ärendetyper inte fyller någon funktion utan snarare gör taxan krånglig att tillämpa och förstå. Dessutom har justeringar av zonerna gjorts vid olika tillfällen vilket gjort att ett område som konstaterats mer attraktivt för uteserveringar, inte fått motsvarande förändring vad gäller försäljningsärenden. Föreslagen zonindelning ersätter de tidigare, bygger på 4 zoner (A-D där A är mest centralt), och avses revideras oftare och samlat utefter hur staden byggs ut och nya attraktiva stadsmiljöer tillkommer. Revideringar avses föreslås till kommunfullmäktige på stadsmiljönämndens initiativ vid behov, antagligen i praktiken varje eller vartannat år / på förekommen anledning vid större tillkommande stadsmiljöer.

Zonerna A-D i förslaget bygger på de befintliga zonerna 1-4 för uteserveringar, som är den senast reviderade zonindelningen (2020), med 11 justeringar vilka beskrivs och motiveras i bilaga 3.

Nya allmänna bestämmelser för taxans tillämpning

I de nya allmänna bestämmelserna för taxans tillämpning beskrivs aspekter såsom beräkningsgrundens tillämpning, principerna för zonindelningen, möjligheten att fastställa underkategorier för stadsmiljönämnd, hur indexuppräknings ska ske, hur debitering ska ske, möjligheten till successiv implementering för vissa avgiftskategorier, med mera. Jämförbara städer såsom Stockholm och Malmö har allmänna bestämmelser samlade på liknande sätt. Göteborg saknar idag motsvarande samlade allmänna bestämmelser.

Ekonomisk konsekvens för enskilda, övriga kommunala verksamheter och nämnden

Denna ekonomiska konsekvensbeskrivning har upprättats i enlighet med Göteborgs Stads anvisning för hantering av taxor och avgifter. Den är därför uppdelad i tre avsnitt: Ekonomisk konsekvens för brukare/kunder (tillståndsinnehavare i detta fall), för den egna verksamheten (stadsmiljönämnden i detta fall), för andra kommunala verksamheter (nämnder och bolag).

Genomgående i den ekonomiska konsekvensbeskrivningen förutsätts antalet ärenden och upplåten yta vara oförändrad jämfört med 2019 för alla kategorier förutom oregistrerade enpersonsfordon (vars avgift infördes 2021), vilket är sista jämförbara år innan tillfälliga pandemiåtgärder som ändrade förutsättningarna för debitering av avgift för upplåtelse av offentlig plats infördes och påverkade viktiga parametrar för jämförande resonemang. Hänsyn har således inte tagits till konjunkturförändringar inom någon bransch på grund av pandemin. Konsekvensbeskrivningen utgår alltså utifrån ett "normalläge". Externa faktorer såsom inbromsning i restaurangnäringen i samband med pandemin och pågående

inbromsning i byggbranschen kan ej förutspås med tillräcklig noggrannhet.

Eftersom ny zonindelning införs och ersätter flera tidigare olika indelningar, utgår beräkningarna från medelsummor av tidigare zonindelningar och ny zonindelning på övergripande per kategorinivå vid jämförelse.

Ekonomiska konsekvenser för tillståndsinnehavare

Föreslagen taxa innebär nya avgiftskategorier, ny zonindelning, och att tydligt beslutade avgifter införs för upplåtelse typer som tidigare saknat det. Att avgifter som tidigare saknats i och med detta förslag beslutas bidrar till likabehandling men i vissa fall även stora ekonomiska konsekvenser för enskilda tillståndsinnehavare. I vissa fall har enskilda tillståndsinnehavare historiskt debiterats både betydligt högre och lägre avgifter än nu föreslagna nivåer.

Årligen yttrar sig stadsmiljönämnden i cirka 3 000 enskilda ärenden om upplåtelse av offentlig plats för olika ändamål. Avgift debiteras därefter enligt gällande taxebilaga i de flesta fall, och i praktiken enligt praxis / historisk debitering utan känd beräkningsgrund i vissa fall. I bilaga 3 beskrivs skillnaden mellan tidigare tillämpad och föreslagen ny avgift för respektive kategori i detta förslag. Detta avsnitt beskriver påverkan för enskilda inom de största samt de mest påverkade kategorierna upplåtelser på ett övergripande plan. Eftersom flera faktorer som påverkar avgiften i ett enskilt fall ändras samtidigt (avgiftskategori, avgiftsnivå, zonindelning) ska uppskattningarna ses med stor reservation för att exakt ekonomisk påverkan i vissa enskilda fall kommer att visa sig först när ny taxa gäller och debiteras i praktiken.

Byggbelamringar

Inom kategorin byggbelamringar höjs avgiften i de fall då yta helt belamras med cirka 71 procent. Samtidigt sänks avgiften för tillgänglighetsanpassad byggställning för de flesta zoner, sammantaget med cirka 14 procent över samtliga zoner. Inom kategorin införs även underkategorier för arbetsbodar och när ordinarie boendeparkering belamras. I de fallen sätts avgiften till 25 procent högre än övriga ytor. När avgiftsparkering belamras innebär föreslagen beräkningsgrund att avgiften höjs med mellan 8 och 65 procent beroende på parkeringszon jämfört med dagens tillämpade avgiftsnivå. Vid säkerhetsområde begärt av stadsmiljöförvaltningen och vid anläggande av ersättningsyta iordningställd för allmänheten såsom en tillfällig cykelbana kring ett arbetsområde, föreslås däremot helt avgiftsfri upplåtelse. Ny underkategori är även tillfartsväg till eget arbetsområde som är öppen för allmänheten vilken får en betydligt lägre avgift än dagens, cirka 65 procent lägre. Det sistnämnda rör enstaka fall och är inget som kommer slå brett.

Samttaget är det i och med de nya underkategorierna och zonindelningen svårt att avgöra exakt ekonomisk konsekvens för enstaka inom kategorin i stort. Ett par exempel används därför nedan för att illustrera ekonomisk konsekvens i två enskilda, verkliga, fall:

Exempel 1: Byggetablering 1 år totalt 1 025 kvadratmeter vid omfattande ombyggnation av helt kvarter innanför vallgraven (tidigare zon 1, nu i föreslagen zon A)

Nuvarande avgift i 2021 års nivå: 1 439 100 kronor / år

Vid tillämpning av föreslagen taxa i 2021 års nivå: 2 562 500 kronor / år

Föreslagen avgiftsnivå innebär i det enskilda fallet en höjning med 78 procent.

Exempel 2: Byggetablering mellan 20 mars och 30 juni på Södra Vägen (tidigare zon 1, nu i föreslagen zon B)

Nuvarande avgift i 2021 års nivå: 15 680 kronor för hela perioden

Vid tillämpning av föreslagen taxa i 2021 års nivå: 24 360 kronor för hela perioden

Föreslagen avgiftsnivå innebär i det enskilda fallet en höjning med 55 procent. I det enskilda fallet debiteras *sänkt* avgift för del av upplåtelsen som avser tillgänglighetsanpassad byggställning, men *höjd* avgift för den del av upplåtelsen som avser container på avgiftsparkering.

I övrigt inom kategorin byggbelamringar påverkas även de aktörer som tillhandahåller containrar för uthyrning och kranuppställningar. Dessa aktörer får ett liknande men något justerat upplägg som innebär generellt tillstånd och / eller debitering per uppställning. Tidigare har tre olika nivåer i "antal containerutställningar" per år funnits för generellt tillstånd. Detta justeras till en nivå eftersom tillämpning av tidigare taxa inte fungerat i praktiken vid bristfällig dokumentation av antal utställda containers, vilket lett till att samtliga aktörer debiterats minsta möjliga avgift i praktiken. Nytt upplägg för generellt tillstånd för containers beräknas löna sig för containeruthyrare vid mer än 31 utställningar per år, vilket den absoluta majoriteten av aktörerna bedöms leverera. Närmre detaljer om förändringen finns i bilaga 3.

Uteserveringar

Avgiftsnivån för uteserveringar höjs något i zon A-C och sänks något i zon D. Fortsatt gäller halva avgiften under vintersäsongen. Störst skillnad för kategorin uteserveringar är den justerade zonindelningen som ger effekt där gränser för avgiftszoner flyttats (se avsnitt om ny zonindelning). Eftersom den nya zonindelningen bygger på tidigare uteserveringszoner med vissa justeringar, påverkas kategori uteserveringar mindre än övriga avgiftskategorier av förändrad zonindelning.

Försäljningsbyggnader

Avgiftsnivån för försäljningsbyggnader har tidigare spretat mycket i Göteborg och tydligt beslutad avgift har saknats. Indexuppräknings har inte gjorts på ett konsekvent vis. Föreslagen avgiftsnivå innebär främst nödvändig möjlighet till likabehandling på en nivå som avses vara mer i linje med Stockholm och Malmö, men innebär även stora justeringar av enskilda försäljningsbyggnaders avgiftsnivåer. Av den anledningen ges möjlighet till successiv implementering under maximalt 5 år vid stora höjningar enligt de allmänna bestämmelserna för taxan.

Exempel 1: Kiosk 66 kvadratmeter inom zon A

Nuvarande avgift i 2021 års nivå:	145 930 kronor / år
Vid tillämpning av föreslagen taxa i 2021 års nivå:	136 125 kronor / år

Föreslagen avgiftsnivå innebär i det enskilda fallet en sänkning med cirka 7 procent.

Exempel 2: Kiosk 77 kvadratmeter inom zon C

Nuvarande avgift i 2021 års nivå:	43 055 kronor /år
Vid tillämpning av föreslagen taxa i 2021 års nivå:	92 400 kronor / år

Föreslagen avgiftsnivå innebär i det enskilda fallet en höjning med cirka 115 procent.

Exempel 3: Kiosk 60 kvadratmeter inom zon C

Nuvarande avgift i 2021 års nivå:	69 951 kronor /år
Vid tillämpning av föreslagen taxa i 2021 års nivå:	78 325 kronor / år

Föreslagen avgiftsnivå innebär i det enskilda fallet en höjning med cirka 12 procent.

Exempel 4: Kiosk 90 kvadratmeter inom zon D

Nuvarande avgift i 2021 års nivå:	58 629 kronor /år
Vid tillämpning av föreslagen taxa i 2021 års nivå:	68 750 kronor / år

Föreslagen avgiftsnivå innebär i det enskilda fallet en höjning med cirka 17 procent.

Exempel 5: Kiosk 32 kvadratmeter inom zon D

Nuvarande avgift i 2021 års nivå:	52 091 kronor /år
Vid tillämpning av föreslagen taxa i 2021 års nivå:	35 200 kronor / år

Föreslagen avgiftsnivå innebär i det enskilda fallet en sänkning med cirka 32 procent.

Oregistrerade fordon

Dagens avgiftsnivå för uthyrning av oregistrerade fordon saknar zonindelning. Föreslagen taxa kopplar på zonindelning vilket leder till sänkt avgift i stadens mindre centrala delar. Zonindelningen avser för denna upplåtelsekategori i praktiken vart fordonet står då det är tillgängligt för uthyrning. Att färdas med fordon kräver inte tillstånd, men själva ytan som används för uthyrningstillfället gör det. Vilka platser som tillåts för uthyrning regleras genom tillståndet. Stadsmiljöförvaltningens bedömning är att föreslagen taxa kan innebära ett utökat antal fordon i staden ytterzon (D) vilket väger upp sänkt avgift för zon B och C. För tillståndsinnehavare inom kategorin innebär den nya taxan oförändrad nivå inom zon A, 33 procent lägre avgift i zon B, 50 procent lägre avgift i zon C och 67 procent lägre avgift i zon D.

Förvaltningens hantering av ansökningar i samband med nya tillståndsperioder inom denna kategori kan styra upplåtelsekategorin vad gäller fördelning av tillåtet antal fordon mellan

de olika avgiftszonerna. Förvaltningen ser positivt på att mikromobilitetslösningar erbjuds och nyttjas även utanför den mest centrala stadskärnan.

Försäljningsärenden

Försäljningsärenden har saknat flera avgiftskategorier i nuvarande taxa. Så kallade food trucks är ett exempel på kategori som saknats men i praktiken debiterats flera tillståndsinnehavare. I föreslagen taxa införs kategorin mobil måltidsförsäljning som egen kategori vilket tydliggör avgiftsnivå och hur debitering ska ske. Årsavgiften för det så kallade "food truck-programmet" höjs cirka 13 procent jämfört med tidigare tillämpad avgift. Möjlighet till debitering för *dygnsplatser* enligt zonindelning införs för både vinter- och sommarsäsong vilket möjliggör utveckling av hanteringen av kortare upplåtelser inom kategorin.

Torghandel

Idag tillämpad avgiftsnivå för torghandelsplatser saknar zonindelning och har inte indexjusterats. Avgiftskategori för torghandel omfattades inte av 2020 års taxebeslut med motiveringen att salutorg administreras av ett kommunalt bolag. Endast kommunfullmäktige kan fatta beslut om beräkningsgrund enligt avgiftslagen, vilket gjort tillämpning av 2020 års taxebeslut problematisk. Kvar efter taxebeslutet 2020 blev endast en avgift för "salustånd, frukt och grönt klass 2", vilken inte tillämpats i praktiken. En tydligt beslutad avgift för just torghandel är nödvändig och föreslås i detta taxeförslag. Föreslagen taxa innebär att zonindelning införs och att dygns- och periodavgifterna justeras jämfört med nu tillämpad avgiftsnivå. Idag debiteras 200 kronor per plats och dygn eller 6 000 kronor per plats och år (indexuppräknas ej). Om kategorin "salustånd frukt och grönt klass 2" i 2020 års taxebeslut skulle tillämpats i praktiken skulle avgiften år 2023 varit 95 kronor per plats och dygn, eller 28 751 kronor per år vid periodtillstånd indexuppräknat till 2023 års nivå. En avgiftshöjning från 6 000 kronor per år till 28 751 kronor per år för att sedan från 2025 landa på en avgift motsvarande 12 000 kronor indexuppräknat till 2025 års nivå skulle ge en tillfälligt kraftigt förhöjd avgift som riskerar slå ut mindre aktörer som bedriver torghandel. Därför föreslås förslagets avgift debiteras med tillämpning från och med snarast möjligt. I och med dessa vitt skilda avgiftsnivåer, hanteringar av index och olika tillämpningar, beskrivs ekonomisk konsekvens för tillståndsinnehavare för dygns- och periodtillstånd i två tabeller nedan. Överstrukna är de avgifter som egentligen gällt sedan 2020, men som i praktiken inte tillämpats för torghandeln av okänd anledning.

Zoner enligt förslag	A	B	C	D
Avgift per dygn enligt taxeförslag i 2021 års prisnivå	230	184	138	92
Under lång tid tillämpad avgift (ingen indexreglering, tillämpad i praktiken utan känd beräkningsgrund)	200	200	200	200
Skillnad förslag gentemot under lång tid tillämpad avgift	15%	-8%	-31%	-54%
Avgift per dygn 2020 års taxebeslut "salustånd frukt och grönt klass 2" indexreglerad till 2021 års prisnivå (ej tillämpad i praktiken)	83	83	83	83
Skillnad förslag gentemot taxebeslut 2020	177%	122%	66%	11%

Tabell torghandel upp till 6 kvm *dygnsplats* (kronor per dygn)

Zoner enligt förslag	A	B	C	D
Avgift per år enligt taxeförslag i 2021 års prisnivå	12 000	9 600	7 200	4 800
Under lång tid tillämpad avgift (ingen indexreglering, tillämpad i praktiken utan känd beräkningsgrund)	6 000	6 000	6 000	6 000
Skillnad förslag gentemot under lång tid tillämpad avgift	100%	60%	20%	-20%
Avgift per dygn 2020 års taxebeslut "salustånd frukt och grönt klass 2" indexreglerad till 2021 års prisnivå (ej tillämpad i praktiken)	25 069	25 069	25 069	25 069
Skillnad förslag gentemot taxebeslut 2020	-52%	-62%	-71%	-81%

*Tabell torghandel upp till 6 kvm **periodplats** (kronor per år)*

Eftersom de avgiftsnivåer som tillämpats i praktiken inte indexreglerats gällande torghandeln, kommer höjningar vara högre och sänkningar vara lägre jämfört med dem vid införande beroende på utvecklingen av index.

De i Göteborgs stads torghandelsstadga utpekade salutorgen ligger i följande zoner utifrån föreslagen taxa: zon A (Kungstorget, Fisktorget (finns ej för tillfället)), zon B (Olskrokstorget, Kvilletorget, Kapellplatsen)

Brytpunkten för när tillstånd för period lönar sig för tillståndsinnehavare utifrån föreslagen taxa, går vid ungefär 52 säljtillfällen per år. Dessutom ger fast plats flera fördelar för tillståndsinnehavaren i och med att kunder kan räkna med att kunna återkomma till samma plats.

I samband med separat ärende om reviderad torghandelsstadga avser stadsmiljöförvaltningen under vintern 2023/24 föreslå att upplägget som gällt sedan 1986 med att ett kommunalt bolag hanterat salutorgshandeln ändras/avslutas så att stadsmiljöförvaltningen börjar hantera salutorgen i sin helhet liksom övriga upplåtelser av offentlig plats i staden. Upplägget som beslutades i kommunfullmäktige 1986 har fortsatt tillämpas i praktiken trots flertalet organisationsförändringar i staden genom decennierna. Uppdraget har inte tydligt avslutats, men förutsättningarna ser annorlunda ut idag gentemot då saluhallsnämnden lades ned 1986 och uppdraget att hantera salutorgen uppdrogs det då nybildade kommunala bolaget. Uppdraget att hantera salutorgshandeln ryms i stadsmiljönämndens reglemente i kapitel 2 genom paragraferna §2 gällande helhetsansvar för torgytor, §20 gällande upplåtelsefrågan och §29 gällande avgifter kopplat till upplåtelseypen.

Evenemang

Dagens avgiftsnivå för evenemang saknar känd gräns mellan "centrala staden" och "övriga staden" vilket innebär svåra avvägningar vid tillämpningar. Föreslagen avgift innebär att ny zonindelning införs och att en betydligt lägre avgift per kvadratmeter och dygn tillämpas för evenemang. Dock höjs högsta avgiftsnivå för samtliga zoner förutom zon D (som får en sänkt högsta avgift med 30 procent). I praktiken innebär det att mycket små evenemang till ytan får en lägre avgift än idag, medan större evenemang får en något högre högsta avgift (20 procent högre inom zon A).

Stadsmiljönämnden ges i föreslagen taxa möjligheten att fastställa högre högsta avgiftsnivåer för särskilda platser i enlighet med särskild beräkningsgrund. För *mindre* evenemangsplatser såsom idrottsplatser och liknande kan beräkningsgrunden innebära att en *lägre* högsta avgift, och för *större* evenemangsplatser såsom stora parker, kan

beräkningsgrunden innebära en *högre* högsta avgift. I praktiken tillämpas idag civilrättsliga avtal för stadens största evenemangsplatser, men i takt med att staden byggs ut behöver nya evenemangsplatser kunna skapas och debiteras.

En etableringsavgift införs om 1 000 – 3 000 kronor i engångsavgift utifrån zonindelning för att möjliggöra debitering för utdragna etableringar och avetableringar.

Västfastigheters resecentrum

Västra Götalandsregionen har via sitt fastighetsbolag Västfastigheter flera resecentrum runt om i regionen. Dessa nyttjas för kollektivtrafiken som bedrivs av Västtrafik. I Göteborg upplåts offentlig plats för Frölunda resecentrum, Amhult resecentrum och Åkareplatsens resecentrum. I nu gällande taxa saknas särskild kategori för resecentrum och idag tillämpad avgift saknar känd beräkningsgrund. I föreslagen taxa debiteras resecentrum och andra byggnader kopplade till samhällsfunktionsrelaterad upplåtelse enligt två olika kategorier utifrån andel kommersiell yta och yta avsedd för att uppfylla syftet som resecentrum för kollektivtrafiken. Den del av resecentrumet som är vänthall, pausrum för förare, teknikyta och liknande debiteras enligt föreslagen taxa betydligt lägre avgift än den del som hyrs ut kommersiellt till exempelvis butiker eller caféer.

För Västfastigheters tre resecentrum debiteras idag cirka 810 000 kronor per år.

Debiteringen saknar känd och beslutad beräkningsgrund. Vid tillämpning av föreslagen taxa skulle Västfastigheter för de tre resecentrumen debiteras cirka 535 000 kronor per år i stället vilket innebär en sänkning av avgiften med cirka 34 %.

Ekonomiska konsekvenser för andra kommunala nämnder och bolag

Andra kommunala verksamheter bedöms påverkas på samma sätt som enskilda tillståndsinnehavare inom respektive upplåtelsekategori förutom när specifik nedsättningsgrund omfattar den nämnden eller bolaget i fråga. Ett exempel på det är när Göteborgs Stad är byggherre och tillståndsinnehavare är någon av Göteborgs Stads förvaltningar eller av dem anlitad entreprenör, och tillståndet gäller ändamålet utbyggnad eller underhåll av gatu-, spår- eller parkmark. I praktiken debiterades tidigare inte trafikkontoret eller dess underentreprenörer för de tillstånd som omfattas av nedsättningsgrunden i förslaget i fråga. Det gör att ekonomisk konsekvens för de fall som omfattas, vilka numera i stället finns utspridda i de byggande stadsbyggande förvaltningarna, bedöms vara liten / obefintlig. Utifrån debitering historiskt kan uppskattning av påverkan göras för de tillstånd som söks i förvaltningarnas / bolagens *eget namn*. I de fall *underentreprenörer* sökt tillstånd direkt kan påverkan ej härledas. Vid förfrågan från stadsmiljöförvaltningen direkt till påverkade nämnder och bolag under våren 2023, har inte heller majoriteten av dem kunnat specificera noggrannare vilka eventuella kostnader som underentreprenörer kan ha vidaredebiterat respektive nämnd eller bolag. Därav är *procentuell* påverkan av större vikt i ekonomisk konsekvensbeskrivning än den summa nämnden eller bolaget historiskt debiterats direkt.

De kommunala nämnder som bedöms påverkas av ny beräkningsgrund för avgift för upplåtelser av offentlig plats är främst:

Kretslopp och vattennämnden

Kretslopp och vattennämnden debiteras mellan cirka 250 000 kronor och 400 000 kronor årligen. Anspråket varierar utifrån behov i samband med nämndens arbeten där byggupplag behövs. Ändamålet är i princip uteslutande byggetableringsrelaterad upplåtelse där hela

ytor avskärmas. Nämndens kostnader för byggetableringsrelaterad upplåtelse beräknas därför öka med cirka 71 procent.

Stadsfastighetsnämnden

Stadsfastighetsnämnden, innefattande tidigare lokalförvaltningen, har debiterats mellan cirka 20 000 kronor och 160 000 kronor årligen. Upplåtelseerna har avsett huvudsakligen byggupplag men även ett fåtal tillfälliga skolpaviljonger.

Avgift för skolpaviljong har saknats och i enstaka fall har 3,25 kronor/kvadratmeter/år i praktiken debiterats för ändamålet enligt instruktion till trafikkontoret från tidigare park- och naturförvaltningen i enskilda ärenden. Närmast tillämpbara taxa i nuvarande beräkningsgrund är byggbelamring vilket har en betydligt högre avgift. Tillfälliga skolpaviljonger räknas i förslaget in under kategorin samhällsfunktionsrelaterad upplåtelse där den nya avgiften som föreslås, 35–70 kronor/kvadratmeter/år skulle innebära en ökning med 1 077 – 2 154 procent i enstaka fall där 3,25 kronor/kvadratmeter/år debiterats och en minskning med 21 469 – 44 300 procent i enstaka fall där avgift för byggbelamring debiterats med 701 – 1 443 kronor/kvadratmeter/år i 2021 års nivå. Föreslagen avgift ligger mitt mellan Stockholms och Malmös nivåer (zon D). Det bör noteras att det under 2021 och 2022 endast fanns enstaka upplåtelser av detta slag och att den höga procentuella ökningen / minskningen för ändamålet därmed inte bör slå lika brett som ökningen / minskningen gällande byggetableringsrelaterad upplåtelse. En tydligt fastställd avgift möjliggör skälig debitering för ändamålet.

Nämndens kostnader för byggetableringsrelaterad upplåtelse beräknas öka med cirka 71 procent eftersom upplåtelseerna i princip uteslutande består av upplåtelser där hela ytor avskärmas.

De kommunala bolag som bedöms påverkas av ny markupplåtelseavgift är främst:

Göteborgs Spårvägar AB

Göteborgs Spårvägar AB har historiskt debiterats mellan cirka 116 000 kronor och 202 000 kronor årligen. Av det har mellan cirka 59 000 – 145 000 kronor avsett byggetableringar och resterande avsett så kallade ”pausbodar” vilka saknat beslutad avgift men i praktiken debiterats 5 000 kronor/styck/år.

Spårarbeten i spårvägsanläggningen som ägs av Göteborgs Stad räknas in i nedsättningsgrund om utbyggnad eller underhåll av gatu-, spår-, eller parkmark, vilket gör att bolagets kostnader för byggetableringar minskar med 100 procent till 0. Pausbodar debiteras dock fortsatt enligt förslaget. Pausbodar debiteras då enligt placering utifrån zonindelning inom kategori samhällsfunktionsrelaterad upplåtelse, vilket innebär 35 – 70 kronor/kvadratmeter/år i 2021 års nivå. Ett exempel på en ”pausbod” är den på Aprilgatan, vilken är 15 kvadratmeter stor och belägen i zon D vilket innebär 1 125 kronor/år enligt förslaget.

Göteborg Energi AB

Göteborg Energi AB har historiskt debiterats mellan cirka 18 000 kronor och 36 000 kronor årligen. Ändamålen är dels byggetablering vilket debiterats enligt tidigare beslutad avgift, och dels ladd-anläggningar för elfordon vilket saknat beslutad avgift men som i praktiken debiterats 1 000 kronor/styck/år. Anspråket för byggetableringar varierar utifrån behov i samband med bolagets arbeten där byggupplag behövs. Bolagets kostnader för byggetableringsrelaterad upplåtelse beräknas öka med cirka 71 procent. Laddanläggningar

för elfordon debiteras i förslaget enligt placering utifrån zonindelning inom kategori anläggningsrelaterad upplåtelse, vilket innebär 600 – 1 200 kronor/styck/år i 2021 års nivå för elbilsladdare.

Göteborgs Energi Nät AB

Göteborgs Energi Nät AB har historiskt debiterats mellan cirka 6 000 kronor och 42 000 kronor årligen. Anspråket varierar utifrån behov i samband med bolagets arbeten där byggupplag behövs. Ändamålet är uteslutande byggetableringsrelaterad upplåtelse där *hela ytor* avskärmas. Bolagets kostnader för byggetableringsrelaterad upplåtelse beräknas därför öka med cirka 71 procent.

Liseberg Skår AB

Liseberg Skår AB har historiskt debiterats mellan cirka 0 och 1 162 000 årligen. Anspråket har bestått av byggetablering i samband med Lisebergs byggnation av hotell och vattenpark. Samtliga etableringar kopplat till dessa byggnationer bedöms av bolaget vara borta vid taxans tidigast möjliga ikraftträdande. Bolaget bör därmed inte påverkas av förslaget.

Higab AB

Higab AB har historiskt debiterats mellan cirka 300 000 kronor och 750 000 kronor årligen. Anspråket består av främst byggetableringar, en kiosk/försäljningsbyggnad på Linnéplatsen och evenemang.

Eftersom de byggnader Higab förvaltar är historiska byggnader som ligger utspritt i staden, både centralt och mindre centralt, görs samma antagande kring andel tillgänglighetsanpassade byggbelamringar som för staden i stort. Bolagets kostnader för byggetableringsrelaterad upplåtelse beräknas därför öka med cirka 54 procent. År 2021 togs ett stort antal avgiftsparkeringsplatser i anspråk, motsvarande 137 000 kronor under året. Om liknande upplåtelse skulle bli aktuell igen, kan den uppskattas få en ökad kostnad med mellan 8 procent och 65 procent beroende på vilken parkeringstaxa som gäller på den avgiftsparkering upplåtelsen avser.

Higab uppger att uppskattningsvis lika stor summa som den bolaget debiteras direkt av stadsmiljöförvaltningen för byggetableringar, mellan 300 000 kronor och 700 000 kronor, belastar bolaget via underentreprenörer när de söker tillstånd i stället. Kostnaderna för dessa upplåtelser bedöms även de öka med motsvarande, cirka 54 procent.

Bolaget har för kiosken/försäljningsbyggnaden på Linnéplatsen i praktiken debiterats 25 000 kronor / år utan indexuppräknings sedan åtminstone år 2018. Tydlig beslutad avgift har saknats. Det har uppmärksamats att byggnaden ligger på mark utanför detaljplan vilket gör att polismyndigheten inte kommer att kunna utfärda tillstånd enligt ordningslagen vid nuvarande tillstånds utgång 2023-12-31. Nyttjanderättsavtal kommer därför bli aktuellt i stället vilket inte omfattas av denna taxa. Därav bedöms just kiosken/försäljningsbyggnaden inte påverkas av förslaget.

Bolagets kostnader för evenemang bedöms förbli oförändrade.

Familjebostäder i Göteborg AB

Familjebostäder i Göteborg AB har historiskt debiterats mellan 0 och cirka 100 000 kronor årligen. Anspråket varierar utifrån behov i samband med bolagets arbeten där byggupplag behövs. Ändamålet är mestadels byggetableringsrelaterad upplåtelse där *hela ytor*

avskärmas. Bolagets kostnader för byggetableringsrelaterad upplåtelse beräknas därför öka med cirka 71 procent.

Göteborgslokaler AB

Göteborgslokaler AB har historiskt debiterats mellan cirka 140 000 kronor och 150 000 kronor. Anspråket består huvudsakligen av informationsskyltar som varierat i antal, och evenemang. Informationsskyltar har i praktiken tidigare debiterats 5 500 kronor/styck/år oavsett storlek. Skyltarna skulle enligt föreslaget debiteras utifrån uppmätt exponeringsyta enligt placering utifrån zonindelning inom underkategori fristående verksamhetsskylt, vilket innebär 800 – 2 000 kronor/kvadratmeter/år i 2021 års nivå.

Bolagets kostnader för evenemang bedöms förbli oförändrade.

Göteborgs Stads Bostads AB

Göteborgs Stads Bostads AB har historiskt debiterats mellan 0 och cirka 5 000 kronor årligen. Anspråket varierar utifrån behov i samband med bolagets arbeten där byggupplag behövs. Ändamålet är mestadels byggetableringsrelaterad upplåtelse där *hela ytor* avskärmas. Bolagets kostnader för byggetableringsrelaterad upplåtelse beräknas därför öka med cirka 71 procent.

Göteborgs Egnahems AB

Göteborgs Egnahems AB har historiskt debiterats mellan 0 och cirka 500 000 kronor årligen. Anspråket varierar utifrån behov i samband med bolagets arbeten där byggupplag behövs. Ändamålet är mestadels byggetableringsrelaterad upplåtelse där *hela ytor* avskärmas. Bolagets kostnader för byggetableringsrelaterad upplåtelse beräknas därför öka med cirka 71 procent.

Framtiden Byggutveckling AB

Framtiden Byggutveckling AB har historiskt debiterats mellan 0 och cirka 60 000 kronor årligen. Anspråket varierar utifrån behov i samband med bolagets arbeten där byggupplag behövs. Ändamålet är mestadels byggetableringsrelaterad upplåtelse där *hela ytor* avskärmas. Bolagets kostnader för byggetableringsrelaterad upplåtelse beräknas därför öka med cirka 71 procent.

Ekonomiska konsekvenser för stadsmiljönämnden

Efter stadsmiljönämndens bildande vid årsskiftet 2022/23, vilket bland annat innebar delar av två tidigare nämnder som förvaltade olika delar av stadens offentliga plats (park- och naturnämnden och trafiknämnden), är de ytor som den nya stadsmiljönämnden nu förvaltar betydligt större och ”mer sammanhållna” i tillämpningen av de avgifter som omfattas av föreslagen beräkningsgrund. Trafiknämnden hanterade tidigare yttranden till polismyndigheten i *alla fall* och avgiftsdebitering i *de flesta fall* på uppdrag av park- och naturnämnden för park- och naturnämndens ytor. Intäkter för av trafiknämndens ytor fördelades i ekonomisk uppföljning *mellan olika upplåtelsekategorier*, medan de för park- och naturnämndens ytor i uppföljningen endast kategoriserades under en kategori oavsett upplåtelseyp. Det gör att flera antaganden och uppskattningar har behövt göras för den ekonomiska konsekvensbeskrivningen för den nya nämnden.

Av nämndens intäkter på drygt 57 miljoner kronor årligen för upplåtelser av offentlig plats (budgeterat 2023) bedöms byggetableringar utgöra cirka 50 procent, uteserveringar cirka 25 procent, försäljningsbyggnader cirka 10 procent och oregistrerade fordon (elsparkeyklar

och liknande) cirka 10 procent. Övriga kategorier bedöms tillsammans utgöra cirka 5 procent.

Nämndens samlade intäkter för **byggetableringar** väntas utifrån förslaget öka med 54 procent. Denna uppskattning bygger på ökad avgift för helt belamrad yta, och sänkt avgift för tillgänglighetsanpassad belamring där uppdelningen mellan dessa kategorier förblir oförändrad efter införd avgiftsmodell.

Nämndens samlade intäkter för **uteserveringar** förväntas utifrån förslaget öka med 3 procent.

Nämndens samlade intäkter för **försäljningsbyggnader** förväntas utifrån förslaget minska med 9 procent. Beräkningen är dock osäker på grund av att tidigare fastställd avgift för försäljningsbyggnader saknats. Uppskattning har genomförts utifrån tidigare debiterad medelavgift och yt- och zonfödelning utifrån ny avgiftsmodell.

Nämndens samlade intäkter för **oregistrerade fordon** förväntas bli oförändrade utifrån antagandet att lägre avgift i ytterzon D leder till ökat anspråk och därmed intäkter där, samtidigt som sänkt avgift i zon B och C innebär lägre intäkter där. Avgiften för zon A förblir oförändrad.

Påverkan på nämndens samlade intäkter för övriga kategorier beräknas bli i stort oförändrade.

Samlat innebär förslaget att nämndens totala intäkter för upplåtelser av offentlig plats beräknas öka med 27 procent, eller 15 miljoner kronor utifrån 2023 års budget.

Förvaltningens bedömning

Samlat bedöms föreslagen beräkningsgrund för avgifter för upplåtelse av offentlig plats bidra till skäligen avgiftsnivåer för de olika ändamålen stadens offentliga plats upplåts till, nödvändigt införande av idag saknade avgiftskategorier, och en ökad tydlighet kring taxans tillämpning. Taxan har länge varit i stort behov av revidering och förvaltningen ser att föreslagen beräkningsgrund är väl ”framtidssäkrad” genom upplägget med huvudkategorier och underkategorier där förvaltningen kan fastställa avgift för frekvent förekommande upplåtelse typer i enlighet med beräkningsgrunden.

För vissa fall inom främst försäljningsrelaterade upplåtelser och byggbelamringar blir den ekonomiska konsekvensen för enstaka tillståndsinnehavare ibland stor, vilket beror på tidigare saknade eller otydliga beräkningsgrunder, eller generellt lägre avgiftsnivåer vid jämförelse med motsvarande städer. En positiv konsekvens för allmänheten och staden är att föreslagen beräkningsgrund innebär likabehandling och möjlighet till rättssäker debitering framgent.

Gunilla Åkerström

Anders Ramsby

Avdelningschef

Direktör

Utemiljöer och stadsliv

Stadsmiljöförvaltningen